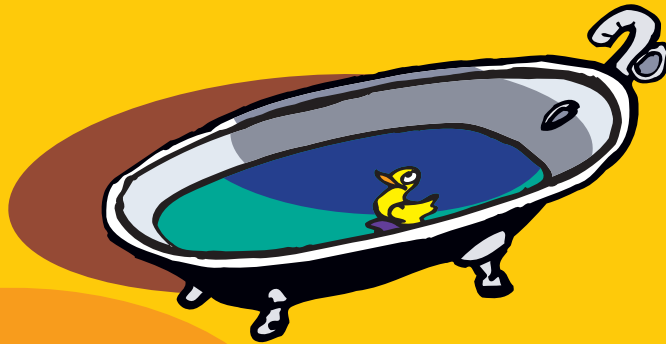

ZER İKUSİ, HURA EROSİ

4

gurasoak
Heziz

EGILEAK:

Proiektuaren arduraduna:	Juxto Egaña (HABEko Hizkuntzaren Didaktika arduraduna)
Pedagogi diseinua:	Begoña Martinez (HABEko teknikaria) Sabin Zabala (HABEko teknikaria)
Errealizazio didaktikoa:	Xabier Elortza (HABEko teknikaria) Alex Mungia (HABEko teknikaria)
Ikastunitatearen egilea:	Jokin Nazabal (Hernaniko udal-euskaltegia)
Errealizazioa:	Juan Miguel Gutierrez (HABEko teknikaria)
Irudia eta diseinu grafikoa:	Aitor Amutxastegi (HABEko teknikaria) Sabin Arzelus (HABEko teknikaria)
Idazkariak:	Mertxe Salegi (HABEko idazkaria) Beatriz Iturrioz (HABEko idazkaria)

© HABE 2001. ISBN 84-95827-12-3 (Liburuxka honena)

© HABE 2001. ISBN 84-95827-02-6 (Sail osoarena)

Legezko gordailua: SS-197/02

Inprimaketa: **gertu**. oñati. tfnoa: 943 78 33 09. gertu@telefonica.net

HABE erakundeak eskerrak ematen dizkio Hernaniko udal-euskaltegiari materialgintza-proiektu honetan parte hartzerakoan agertu duen borondateagatik.

Halaber, esker ona luzatu nahi die euskalduntze-alfabetatzegintzan diharduten euskaltegi guztiei, beren esperientzia eta ekarpena baliagarri izan direlako.

Diseinua, maketazioa eta marrazkiak: **eragin** | www.eragin.com

Gure esker ona ondoren aipatzen direnei, hainbat material eta ideia hartzeko baimena eman digutelako:

Mariquita Pérez. Bertatik Bertara. Euskal Telebista. 2002-01-15

Pokemon eta Furby-ak zapatetan. Ainara Mendiola. Euskaldunon Egunkaria. 2000-01-05.

Olentzerori aholkuak. Lauretan Babel. Euskadi Irratia. 2000-12-13.

Jostailuek ez dute sexurik. Lauretan Babel. Euskadi Irratia. 2000-12-13

Ez da jolasa. Euskaldunon Egunkaria. Kontsumoa monografikoa. 1999-12-18.

Bertsolari aldizkaria, 42. zkia. Bertsozaleak Kultur Elkartea. 2001.

Niri ez zait futbola gustatzen, eta zer? Andoni Egaña, Mikel Valverde. Elkarlanean. 2000.

Zaudete Geldi. Babelgo liburutegiak. Euskadi Irratia. 2000-03-23.

Corina, Corina filma. Jessie Nelson. 1994.

Marie-Edwigeren urtebetetzea (egokitua). Nikolas txiki eta bere lagunak. René Goscinny. ELKAR. 1986.

Kontsumistak ote gara? Hitz eta pitz-ikusgela. Euskal Telebista. 2000-11-04.

Gazte kontsumitzaileak. Lagun artean. Euskadi Irratia. 2000-06-05.

ZER İKUSI, HURA EROSI

4

gurasoak
Heziz

AURKIBIDEA

1. SARRERA

1. Lan-egitasmoa	6
2. Ikastunitatearen ibilbidea	7

2. ATAZAK

A. ataza: Mariquita Pérez	8
B. ataza: Zorionak zuri!	18
C. ataza: Ez galdu zeure burua!	25

4. AUTOEBALUAZIO-ORRIA	30
------------------------	----

1. LAN-EGITASMOA

Gizarte osoa dago kontsumoaren eraginpean gaur egun. Badirudi kontsumitzea dela gure eginkizunik behinena jaiotzen garenetik hiltzen gareneraino. Haurrek eta gaztetxoek ere ezin horretatik ihes egin, eta txiki-txikitatik ikasten dute kontsumitzen. Edozein aitzakia da ona: urtebetetzeak direla, Gabonak direla... Edozein egoera da egokia kontsumitzeko. Horixe izango da unitate honetako ardatza: kontsumoa.

Lehenik, **A ATAZAN**, opariez arituko gara, haur eta gaztetxoei egin ohi dizkiegun opariez. Garai bateko eta gaur egungo opariez jardun ondoren, zuen seme-alabek jasotako oparien berri izango dugu, kontsumitzen ere jakin egin behar omen da eta; beraz, zein opari egin ere ondo pentsatu behar da.

Gero, **B ATAZAN**, txikitako urtebetetze-eguneko gertaera edo pasadizoren bat abiapuntu, zuen seme-alaben urtebetetze-jaez jardungo dugu: zeuek zer eta nola antolatzen duzue?

Azkenik, **C ATAZAN**, kontsumitzea alde batera utzi, eta gogoetari egingo diogu lekua. Hedabideetatik gazte eta haurren kontsumoaz informazioa jaso, eta gaiaren inguruan hausnartuko dugu; alegia, gazte eta haurren kontsumismoaz. Abiapuntu hainbat iragarki izango dituzue, kontsumoaren ikur diren neurrian.

2. IKASTUNITATEAREN IBILBIDEA

1. SARRERA • Ikastunitatearen helburuen eta lan-egitasmoaren aurkezpena. (6. or.)

A ATAZA: MARIQUITA PÉREZ

- Ikaskideen txikitako jostailuen berri izan
- Gidoi bati jarraiki, azken Gabonetan seme-alabek jasotako jostailuen berri eman
- Jostailu egokiak egiteko, hainbat aholku eman
- Jostailuak egiteko aholku batzuk jasotako, horien berri elkarri eman eta iritziak alderatzeko
- Ikaskideen seme-alabei opari egokia egin

(8. or.)

IRAK/ENTZ/MINTZ

B ATAZA: ZORIONAK ZURI!

- Istorioan dauden gezurrak atzeman, eta amaiera asmatu
- Txikitako gertaeraren bat kontatu
- Urtebetetze-jairako gonbita idatzi
- Seme-alaben urtebetetze-festa nola antolatzen duzuen kontatu elkarri
- Testu batean informazio berria topatu

(18. or.)

ENTZ/IRAK/MINTZ/IDAZ

C ATAZA: EZ GALDU ZEURE BURUA!

- Zenbait esapide testuinguru egokian txertatu
- Egiazko erantzunak identifikatu, kaleko inkesta bat entzutean
- Irrati bidez emandako iritzi batzuen arrasto nagusiak atera
- Nork bere iritzia eman hizlariak esandakoaren gainean

(25. or.)

ENTZ/MINTZ

AUTOEBALUAZIO-ORRIA

(30. or.)

MARIQUITA PÉREZ

1

- Gogoratu jostailuren bat, txikitan oso gustuko zenuen baten bat. Pentsatu pixka batean zergatik zenuen gustuko. Zer-nolako ezaugarriak zituen? Zerk egiten zuen berezia? Nolakoa zen? Horren inguruko pasadizorik? Hitz egin zuen artean.

- Ondoren, ikus ezazue bideo-pasarte bat. Bertan panpina baten berri emango digute. Ba al dakizue nola duen izena gerra osteko panpina famatu hark? Bideo-pasarte ikusi ahalean, jaso itzazu bizpahiru datu interesgarri.

1.-

2.-

3.

- Jabetuko zinenez, bideoa esatariak bizkaieraz egiten du berba. Ondorengo zerrenda honetako hitz eta esapide guztiak ulertzen al dituzu? Mintzatu ikaskideekin, eta, argibiderik behar izanez gero, galdetu irakasleari.

- Era guztietako nostalgikoak ei dagoz.
- Begiak zabaldu eta itxi egiten jakozan.
- Mariquita Pérez barriaren aurkezpena.
- Kolekzio barria bere udagoieneko arropen bildumeagaz.
- Sasoi haretakoa izan ez.
- Francoren lobak.
- Panpina honek Hola aldizkarian agertzen ziranen jolasorduak asetzen ebazan.

- Gaur egun, jarraitzen al duzu txikitako jostailuren batekin lotura izaten? Ezagutzen al duzu jostailuren batekin jolasean ibiltzeko afizioa duen helduren bat (trenak, Scalextric-a, etab.)?

- Zuen seme-alaben jostailuak kontuan izanda, adierazi zein diren beti iraungo dutenak eta zein betiko jostailu gisa erro daitezkeenak. Pokemon, agian?

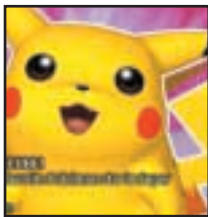
2

- Hona hemen, alde batetik, jostailu batzuen argazkiak eta, bestetik, testuak. Irakur itzazu gain-gainetik testuak, eta lotu argazkiekin.

Pokemon eta Furby-ak zapatetan

Horiek dira Gabonetan etxe gehienetara iritsi diren edo iritsiko diren panpina eta bideo-jokoak

Telebistan iragartzen diren jostailu berriek erakartzen dituzte haur gehienak, eta horiek dira Olentzero zein Erregeei eskatzen dizkietenak. Hala ere, betiko panpina eta jostailuek ere txoko bat izango dute txikien zapatetan.

Jostailurik gogokoenak

Kontsola berriena. Sega etxeak Dreamcast izeneko kontsola berri bat kaleratu du. Orain artekoak baino potentzia handiagoa da, baina baita dezente garestiagoa ere (240 €, gutxi gorabehera). Saltzaileek uste zuten baino arrakasta txikiagoa lortu du Gabonetan. Gauza bera gertatu da umeentzako ordenagailuekin ere; ez, ordea, salneurriarengatik (denetarik dago), bestelako jostailuak hobesten direlako baizik.

Haur txikiak. Hiru urtetik beherako umeentzat ere jostailu asko daude salgai dendetan, baina musika eta argia dutenak saltzen dira gehien. Haur txikiak bizkortzeko xedea izaten dute, eta, horretarako, kolore, forma zein ukimen ezberdinetakoak izaten dira.

Jostailurik salduenak. Hiru Bikiak telesaioko panpinak, Bibi Txirikorda Magikoak, Teletubbie marrazki bizidunetako panpinak, Furby panpina hizlariak, Spiderderman eta Pokemon bideo-joko nahiz panpinak dira Gabonetako erregeak. Gehienak agortuta daude, edo ale gutxi gelditzen dira dendetan. Game Boy kontsolek eta Play Station kontsolarako jokoak ere oso harrera ona izan dute.

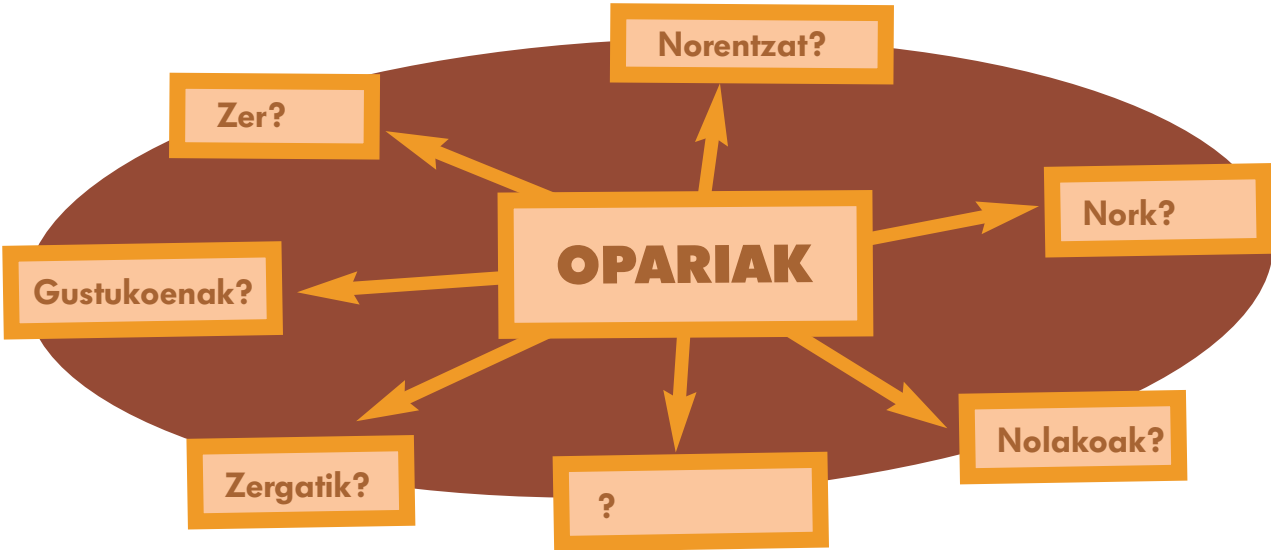
Ohiko jostailuak. Eskaintza etengabe berritu arren, guraso anitzek ohiko panpina (Barbie...), joko (Playmobil, Legoko piezak...), auto eta gainerakoak hobesten dituzte.

Batzuek bitarikoak erosten dituzte, berriak eta betikoak; beste batzuek berriak soilik; eta gainontze-koek ohikoari eusten diote. Merkeagoak izaten dira, bertsio berriak salbu.

- Gaur egungo haurrek opari asko jasotzen omen dituzte; batez ere, Gabonetan. Zuenek ere bai, noski. Hartu mapa semantiko hau, eta osa ezazu zure seme-alabek Gabonetan jaso zituzten opariekin.

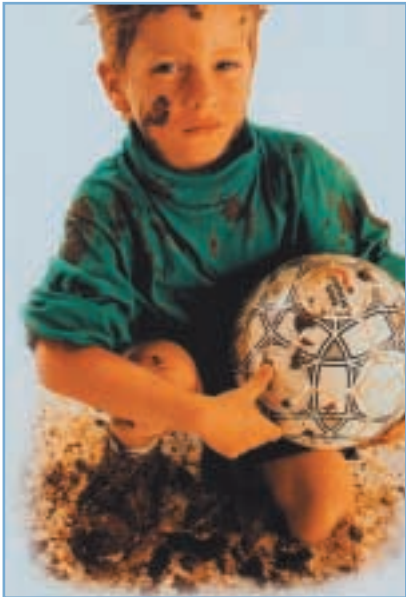

- Orain, eman zuen seme-alaben oparien berri taldeko kideei. Taldeko kideen jarduna entzuten ari zaren bitartean, idatzi lauki honetan zein opari jaso zituzten neskek eta zein mutilak.

NESKAK	MUTILAK

- Orain, osa ezazue goiko laukia beste taldeetako kideen etxeetan izan dituzten opariekin.

3

- Adierazi zein diren nesken jostailuen ezaugarri nagusiak eta zein mutilenak, eta, gero, jaso lauki honetan.

	NESKAK	MUTILAK
EZAUGARRIAK		

- Ondoren, ondoko puntuari buruz hitz egin, ea zein ondorio ateratzen duzuen.

- Alde handia al dago batetik bestera? Zertan?

- Utzi alde batera boligrafoak, eta seme-alabei jostailu egokiak erosteko aholkuez mintzatu zuen artean (ez erortzeko sexismoan, gehiegizko kontsumoan...).
- Jaso itzazue orain aipatu dituzuen aholkurik interesgarrienak.

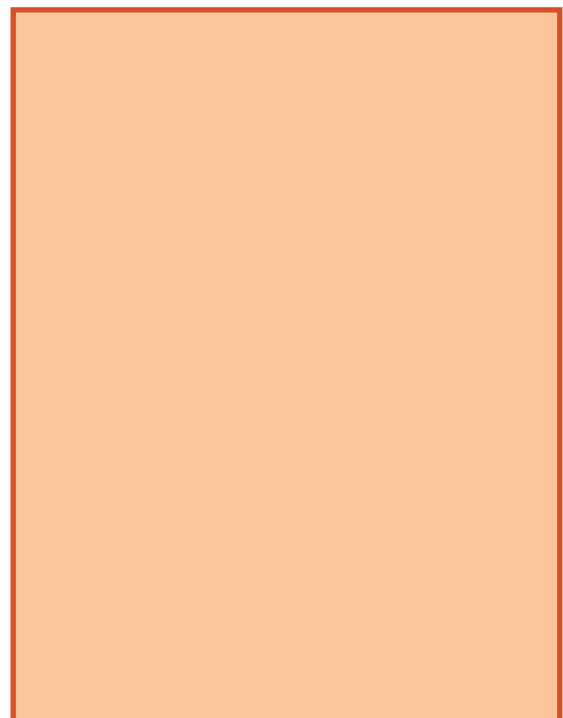
Aholkurik interesgarrienak

13

- Beste taldekoenak entzun, eta erantsi osatu duzuen zerrendari, errepikatzen ez baldin badira, behintzat.

4

- Ikusiko duzuen bideo-pasartean hainbat aholku emango ditu aditu batek, jostailuak ondo erosteko. Entzun itzazu, eta jaso lauki honetan aholkuak.

- Eman elkarri bildu dituzuen aholkuak, eta jaso lauki honetan.

Bat datozenak	Bat ez datozenak

- Aldera itzazue jasotako aholkuak, eta, beharrezkoa balitz, osatu elkarrekin aholkuen zerrenda.
- Jostailu mordoaren izenak aterako zitzaizkizuen honezkero. Agian, zail egingo zitzaizuen horiek guztiak euskaraz azaltzea. Dena den, hemen duzue jostailu mordo bat. Ematen dizkizuegun kategoriatan sailkatu behar dituzue. Beharbada, guztien esanahia ez duzue jakingo. Tira, oraingoz, sailkatu ezagutzen dituzuenak bakarrik.

Ahora eramatekoak	
Logika eta motrizitatea lantzekoak	
Eskulanetarakoak	
Joko sinbolikoak eta antzezteko jolasak	
Sozializatzen laguntzeko jolasak	
Hizkuntzak lantzekoak	

5

- Zuen seme-alaben berri eman behar diozue elkarri. Hiru datu hauek:
 - **Izena**
 - **Sexua**
 - **Adina**
- Jaso ikaskideen datuak, gero horien berri eman beharko duzu eta.
- Orain, opari batzuk pentsatu beharko dituzu ikaskide baten seme-alabentzako. Irakasleak esango dizu norentzat. Gogoan izan arestian jasotako aholkuak!

- Zuen aukeraren berri eman beharko duzue. Baina, eman aurretik, antola ezazue zuen jarduna puntu hauen inguruan:
 - **Oparia**
 - **Norentzat**
 - **Opariaren deskribapen laburra**
 - **Zergatik den egokia opari hori**
- Orain zuen opariaren berri eman beharko duzue. Zeuen seme-alaben opariak aipatzen dituztenean, apuntatu.
- Irakur ezazue testu hau, eta alderatu zuen seme-alabei egin dieten oparia hor dioenarekin.

EZ DA JOLASA

Jostailu egokia erostea ez da jolasa. Jostailuek haurraren garapen egokia bideratzen lagun dezakete. Edo trabatu. Jostailua erosteko orduan, gutxienez, ondoko bi ezaugarriok kontuan hartu behar dira: haurraren adina eta hazkuntzako ezaugarriak. Erosketa egokia egiteko aholkuak eta ardatzak eman dizkio EGUNKARIAri Ana Sanzek, Psikotek zentroko psikologoak eta Oñatiko Aozaraza ikastolako orientatzaileak:

Urte bat bitartera. Jostailuak forma sinplea izan behar du, kolore bizia eta, ahal bada, soinua. Bestalde, umeek eskuratzen duten guztia ahora eramaten dute, eta, horregatik, jostailuak plastikozkoak edo egurrezkoak izatea komeni: zintzilikariak, txintxirrinak, oihalezko pilotak eta uretako jostailuak.

- **1etik 2 urtera.** Tarte horretan oreka eta logika lantzen dute, eta motrizitatea. Egokiak dira, esaterako, oihala eta gomazko panpinak, arrastan eramateko jostailuak, bete eta husteko ontziak, eraikuntzak, lau gurpileko bizikletak. Eskulanetarako, berriz, egokiak dira kuboak, palak eta plastilina, esaterako. Hizkuntza ere hasten dira jorratzen: arbelak, atzamarrekin margotzeko margoak eta ipuin marrazkidunak.
- **2tik 3 urtera.** Motrizitatea garatzen jarraitzen du: trizikloak, eraikuntzak, puzzleak, plastilina eta abar. Gero joko sinbolikoekin eta antzezteko jolasekin hasten dira: telefonoak, panpinak eta etxeak dira egokiak.
- **3tik 4 urtera.** Joko sinbolikoa eta antzezpena garatzen jarraitzen dute. Horregatik, mozzorroak eta antzezpenetarako edozein jolasekin balio du.
- **5etik 6 urtera.** Zirkuituak egiteko jostailuak, bolak zuloetan sartzeko jolasak, egurrezko dominoak, pilotak, ping-ponga, kometak eta adinera egokitutako ipuinak.
- **7tik 8 urtera.** Umea sozializatzen hasten da, eta beste lagun batzuekin harremanetan jartzen da jolasteko orduan. Mahai-jokoak gustuko dituzte adin horretan. Bestalde, logika eta motrizitatea garatzeko jolasak ere egokiak dira.
- **8tik 9 urtera.** Sormena eta motrizitatea lantzeko plantillak eta moldeak asko erabiltzen dira. Logika eta hizkuntzaren arloan aurrera egiten dute nabarmen, eta giza gorputzari lotutako jolasak dituzte gustuko: anatomi eta zientzi jolasak. Elkarlana nabarmendu egingo da umeen artean, eta arauak errespetatzen hasiko dira.

Beti ere, zailtasun-mailak kontuan hartzea komeni da. Bestalde, "jolasek haurraren sormena landu behar dute. Horregatik, hasiera batean, jostailu konplikatuak ez erosteko aholkua ematen dugu, haurrak ikusle huts bilaka ez daitezen. Gainera, oso garestiak dira", azaldu du Ana Sanzek. Halaber, indarkeria eta sexu-ezberdintasuna bultzatzen dituzten jostailuak alde batera uzteko aholkua ematen du.

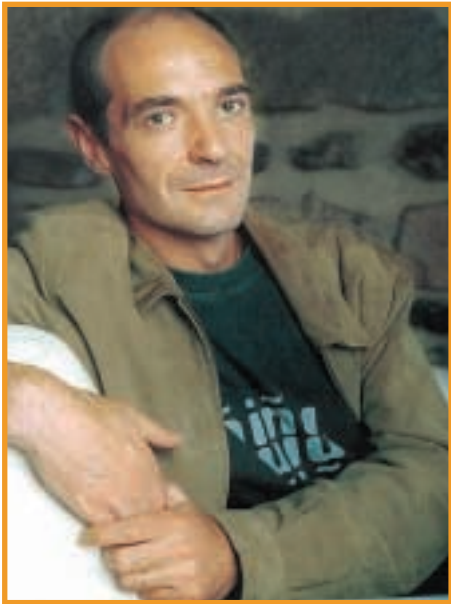
- Opari egokia egin al diete zuen seme-alabei?

ZORIONAK ZURI!

1

- Begiratu argazki honi. Ezagutzen al duzue? Bada, aukeratu X batez pertsonaia honi buruz dakizuena.

Zer dakizu?

1. Andoni Egaña du izena	
2. Libra horoskopoz-zeinua du	
3. Euskal filologian lizentziatua da	
4. Bertsolaria	
5. Lehenengo plaza 19 urterekin egin zuen	
6. Hiru aldiz Euskal Herriko txapeldun nagusia	
7. Zarautarra	
8. Idazlea	
9. Euskal Telebistan "Balinda" saioa aurkeztu zuen orain dela urte batzuk	
10. "Tximeletak sabelean" izeneko diskoa ere egin zuen	
11. Bi seme-alabaren aita da	
12. Gasteizko Udalean lan egindakoa da	
13. Korrikalari porrokatua da	
14. Anai-arreben artean bera da zaharrena	

- Hemen duzue bideoan entzungo duzuen pasartea. Dena den, transkripzioa nahasi samar gelditu zaigu, eta zenbait gauza ez daude ondo. Entzun ezazu pasartea, eta zuzendu gaizki dagoena.

Kepa oso mutiko azkarra zen, eta horregatik zen ezaguna lagunaren artean. Urriaren 17an egiten zituen urteak, eta, jaia ospatzeko, lagunak gonbidatzea eta Cola Cao hartzea gustatzen zitzaion. Bost urte egin zituenean, lagun guztiekin bildu zen etxean, urtebetetze-eguna ospatzeko. Hauxe izan zen bere bizitzako urtebetetzerik zoriontsuena, lagun batek Cine-Exin ekarri baitzuen film bat ikusteko, garai hartako oparirik preziatuena.

2

- Gogora ezazue zuek txikitari nola ospatzen zenuten urtebetetzea.
 - **Eskolan**
 - **Etxean**
 - **Kalean**
 - **Ez zenuten ospatzen**
- Ikaskideak kontatzen ari diren bitartean, erreparatu nola erabili duten aditza eta, zure ustez, akatsen bat egiten baldin badute, jaso.
- Ondoren, denon artean argituko ditugu zalantzak.

3

- Noizbait ikusiko zenuten urtebetetze-jairen batera gonbidatzeko txartelen bat, ezta? Adierazi zein den horrelako txartel batean beti azaldu behar duen ezinbesteko informazioa.
- Denon artean komentatuko duzue ezinbesteko informazioa zein den, adostu zuen artean zein den behar-beharrezkoa, eta arbelean idatziko dugu.
- Begira ezazu txartel hau. Bat al dator zuek adostutakoarekin?

- Ikusi duzuen txartela egin litekeen bat da, besterik gabe. Zeuek zeuen beharretara egokituriko bat sortu behar duzue. Orain egin ezazu txartel bat, zuen seme-alabaren baten urtebetetzera lagunak gonbidatzeko.
- Alderatu zuen artean idatzitakoak, eta azaldu zein zalantza izan dituzuen idatzeko orduan, eta jaso, gero, irakaslearekin lantzeko.
- Irakur itzazue zuek idatzitako gonbitak. Egokiena aukeratu behar duzue. Zuzendu ondoren, gehien gustatu zaizuna kopiaatzeko aukera ere izango duzu, seme-alaben urtebetetzean erabiltzeko.
- Hitz egin galdera hauen gainean:

- **Erabili al duzue inoiz horrelakorik?**
- **Nor gonbidatzen duzue?**
- **Nork erabakitzen du nor gonbidatu eta nor ez?**

- Idatz itzazu hurrengo laukian zure familiakoen jaiotza-datak ezkerrean eta eskuinean zeure bizitzan izan dituzun helbideak. Gogoratu irakasleak eman dizkizuen aholkuak, gonbidapen-txartelak zuzentzean.

JAIOTZE - DATAK	HELBIDEAK

- Zuzen itzazue elkarrekin. Zalantzak irakaslearekin argituko dituzue.
- Bestalde, arazorik izaten al duzu zenbakiak euskaraz esateko? Orain, zure familiakoek zenbat urte duten esan behar duzu, baina euskaraz. Besteek esaten dituztenean, berriz, zenbakiz jaso behar dituzu paper batean.
- Orain, idatz ezazu zenbaki bakoitza.

4

- Eta, gaur egun, nola ospatzen ditugu urtebetetzeak? Zerrenda bat osatu urtebetetzeak ospatzeko moduekin.

Gaur egun

- Ikus ezazue hurrengo bideo-pasartea, eta idatzi urtebetetze-jai batean ohikoak diren elementuak, jai horretan ageri direnak. Zerrendatu.
- Nola antolatzen duzue zuen seme-alaben urtebetetze-jaiak? Izan gogoan honako puntu hauek:

- Prestaketa: gurasoak / seme-alabekin
- Gonbitak: erosi / egin
- Lagunekin / familian
- Non: etxean / kanpoan
- Apaingarriak
- Edariak
- Jatekoak
- Tarta: egin/erosi
- Opariak: seme-alabarentzat / gonbidatuentzat
- Argazkiak / bideoak

- Orain, kontatu elkarri nola antolatzen duzuen.
- Txerta itzazu testuko hutsunetan behean dituzun hitz horiek. Bi hutsuneetan bina hitz aukera zenitzake. Aukera itzazu biak.

urtemuga		urtebetetze-jaiak		oparia	zorionak
janari	bete	opil	urte askotarako		urtebetetzea
kandela		edariak	apaingarriak		gonbitak

Urtziren _____ azaroaren 27an izaten da. Azkena orain bi aste izan zuen, eta 7 urte _____ zituen. Ospatzeko _____ banatu zituzten famili artekoen eta lagun artean. Hortaz, eguna iritsi zenean, egundoko _____ jaia egin zuten. Ez zen ezertxo ere falta: amonak egindako _____, zazpi _____ eta guzti, mahai bete _____ eta _____; eta amak prestatutako gela, _____ josita. Gainera, jaia biribiltzeko, Urtzik _____ ugari jaso zituen. Hala ere, pozik handiena aitonak eman zion, bere ametsetako bizikleta oparitu eta _____ esan zionean.

5

- Irakur ezazu testu hau. Irakurri besterik ez.

Marieren urtebetetzea

Gaur, Marieren urtebetetze-eguna, askaltzera gonbidatua nengoen. Marie neska da, baina neska aparta; ile horia du, begiak urdinak, dena arroxak kolorekoa da, eta gure bizilagun diren Courteplaque jaun-andreen alaba da. Courteplaque jauna Petit Epargnant almazenetako zapata-saileko jefea da, eta Courteplaque andreak pianoa jotzen du eta garrasiz betetako abesti bat kantatzen du beti; gure etxetik dena entzuten da gauero.

Amatxok erregali bat erosi du Marierentzat: lapiko eta horrelako trastez osaturiko sukaldeko tresneria bat, eta nik ezin dut ulertu nola diberti daitekeen horrelako jostailuekin. Gero amatxok traje urdin-urdina jantzi dit gorbata eta guzti, brillantina pila batekin orraztu nau, txintxoia izan behar dudala esan dit, benetako gizontxo bat, eta gurearen ondoan dagoen Marieren etxeraino lagundu dit. Ni oso pozik nengoen, urtebetetze-jaiak oso gogoko ditudalako eta Marie maite dudalako. Noski, Alzeste, Geoffroy, Rufus, Clotaire, Joakin edo Maixent bezalako lagunak ez dira izaten urtebetetze-jai guztietan, baina, hala ere, beti dibertitzen da bat; pastelak jan, cow-boyetan, polizia eta lapurretan jolastu... ongi pasatzen da beti ere.

Marieren amatxok ireki digu atea, etxeko egongelan sartu naiz, eta, gero, amatxo joan egin da, berriro txintxo ibiltzeko esanez. Ni han bazterrean zegoen besaulki batean eseri naiz, Mariek han zeuden bi neskei nire erregalia erakusten zien bitartean; eta Melaniek berak halako bat badaukala esan du, baina hobea; baina Eudoxiek Melanieren sukaldea berari bere urtebetetzean oparitu ziotena baino hobea ez dela izango esan du. Eta hirurak eztabaidan hasi dira.

Eta gero atea jo dute, behin eta berriro, eta neska pila bat sartu da, denak soineko apainekin, erregalo txoroekin, eta bat edo beste beren panpinekin etorri dira. Jakin izan banu, baloia eramango nuen.

Mutiko bakarra neu nintzela ohartu naizenean, etxera itzultzeko gogoia izan dut, baina ez naiz ausartu, eta aurpegia bero-beroa nuen jangelara sartu garenean. Courteplaque andreak paperezko kapelak jarri dizkigu buruan; nirea punta-zorrotza zen, pailazoena, eta gomatxo bat zeukan lotzeko. Neskak hain barre egin didate hala ikustean, eta orduan eta bero gehiago sentitu dut aurpegian.

Askaria ona izan da. Pastak, txokolatea eta tarta bat bere kandela eta guzti, eta Mariek putz egin du eta denek txalo jo dute. Nik, harrigarria, ez neukan batere goserik, baina neskatila haiek asko jaten zuten.

Gero, Mariek txoriei buruzko zerbait abestu du saloiaren erdi-erdian. Bukatu duenean denek txalo jo dugu, eta Courteplaque andreak beste norbaitek abestu, dantzatu edo olerkiren bat errezitatu nahi al duen galdegin digu. Nik ezetz esan diot buruaz, eta neskatila haiek barre egin dute. Orduan Bertille pianoa jotzen hasi da mingaina atereaz, baina bukaera ahaztu egin zaio eta negarrez hasi da.

Orduan, Courteplaque andreak besotik heldu dit eta Bertilleri eta Marieri eskua eman behar izan diet, eta denok korroan jarri gara, eta Courteplaque andreak pianoa jotzen zuen bitartean, gu bueltak ematen hasi gara. Nire ikaskideek ikusi izan banindute, eskolaz aldatu beharko nukeela ere pentsatu dut.

Eta gero atea jo dute, amatxo zen nire bila; hura poza, amatxo ikusi dudanean!
— Nikolas aingerutxo bat da —esan dio Courteplaque andreak amatxori—, inoiz ez dut hain ume txintxorik ikusi.

Amatxok harritu itxuraz baina oso pozik entzun du. Etxean, aitatxo iritsi denean, begiratu dit eta amatxori zer dudan galdegin dio:

— Nikolasekin oso pozik nago! —esan dio amatxok—. Aldameneko neskatilaren urtebetetze-jaian izan da, eta Courteplaque andreak denen artean edukatuena dela esan dit.

Aitatxok kokotsa igurtzi du, kapela punta-zorrotza kendu dit, eskua nire ile artean pasa, brillantina bere mukizapiaz lehortu eta ongi pasa dudan galdetu dit. Orduan negarrez hasi naiz.

Aitatxok barre egin du, eta gero zinemara eraman nau bakeroz betetako pelikula bat ikustera.

- Berriz irakurri testua. Orain, arreta handiagoz, eta irakurritakoaren sintesia egingo duzue ahoz.
- Zer edo zer ulertu ez baduzue, azpimarra ezazue, eta irakasleari galdetu.
- Taldetxoetan, urtebetetze-jaietako jokamoldeez hitz egin, eta osatu liburuxkako laukia.

Gure jokamoldea	Aldatu behar al dugu zerbait?

EZ GALDU ZEURE BURUA!

Unitate honetan opariez arituko gara, eta urtebetetze-jai bat nola antolatu ere ikusiko dugu. Opariak, jaiak... kontsumoa eta kontsumoa. Badirudi kontsumitzeko jaiak garela. Baina, zergatik?

1

Goiko galderei erantzuteko orduan, ia seguru, iragarkiekin egingo dugu topo. Hainbestearainokoa ote da hauen eragina? Egin dezagun froga txiki bat.

- Irakurri beheko esaldi horiek. Ulertzen al dituzu? Zer esan nahi dute? Zuen seme-alabek erabiltzen al dute hitanoa?
- Orain ikusiko duzuen bideo-pasartean hainbat iragarki ikusiko dituzu, baina gaztelaniaz. Bertako leloak euskaratu egin ditugu, eta iragarkietako hizkuntza bizi eta kaleko horri eusteko hainbat euskarazko esapide erabili ditugu. Begiratu esapideak, ikusi iragarkiak, eta lotuko al zenuke euskarazko esapide bakoitza dagokion iragarkiarekin?

1. Heuregana itzak guztiak, muturraren aurretik alde egin baino lehen
2. Arrautzarik ez! To arrautza!
3. Azkarra izan beharko dik, hi harrapatzeko!
4. Ziztu bizian
5. Goza ezak kristorena

- Itzul itzazue esaldi horiek gaztelaniara. Saiatu hizkera informal horri eusten.
- Alderatu zuen itzulpenak eta iragarkietakoak. Ondoren, ikusi iragarkiak, zuen loturak egiaztatzeko.
- Hona hemen beste iragarki batzuetako esaldi-zati batzuk. Jar itzazue euskaraz.

1. Tienen que ser muy buenos
2. Ya sabes, no te comas tu OREO premiada
3. Las estrellas más crujientes del universo
4. Le importaría, de paso, bajar ese balón que está en la rama de arriba?

Dena den, ezin botako diegu erru guzti-guztia iragarkiei. Besterik ere izango da, ezta? Ikus dezagun, ikus dezagun...

- Irakurri beheko esaldi horiek.
Ulertzen al dituzu?
Zer esan nahi dute?
Zuen seme-alabek
erabiltzen al dute hitanoa?
- Erantzun irakasleak egingo
dizkizuen hiru galderei.

- Inkesta bat ikusiko duzue bideoan. Hemen dituzue inkesta horretan emandako erantzunak eta beste batzuk. Entzun arretaz, eta markatu bideoan emandako erantzunak zein diren.

1.

- Bai, diru guztia gastatzen dute eta.
- Bai, beharrezkoa baino gehiago erosten dudalako.
- Bai, hedabideen eraginari ihes egitea oso zaila da eta.
- Bai, baina ez hainbeste; behar dudana erosten dut normalean.
- Bai, gurasoek txikitatik gauza guztiak erosten ohitu gaituzte eta.
- Bai, bizioetan gehiegi gastatzen dute eta.
- Ez, beharrezkoa bakarrik erosten dut.
- Bai, gizartea halaxe da eta.

2.

- Beti ez dut nahita kontsumitzen, askotan konturatu gabe.
- Ez, gizarteak eta hedabideek irakasten digute.
- Ni, ingurukoek bezalaxe, oso ondo konturatzen naiz gastatzen ari naizenean.
- Bai, ikusten duguna nahi izaten dugu eta.
- Kontsumistek inpultsiboki erosten dute.
- Ez, ohitura hutsa da.
- Kontsumistak barruak eskatzen diolako erosten du, ez hala nahi duelako.
- Nahi gabe kontsumitzen dugu, tentazio asko jartzen dizkigute eta.

3.

- Ziklo bat da: dirua aurreztu egin behar da, gero zerbait erosteko. Ondoren, berriz, aurreztu egin behar da.
- Bizitzeko.
- Beharrezkoa bakarrik erosi behar da, eta gelditzen dena aurreztu.
- Diruak honetarako behar luke: beharrezkoa erosteko, aurrezteko eta pobreei laguntzeko.
- Dirua beharrezkoa erosteko omen da, baina inork ez du hori egiten.
- Dirua gastatzeko da; bestela, ez du ezertarako balio.
- Behar duzuna erosteaz gain, gutiziatxoak erosteko.
- Dirua ahal dugun ondoen bizitzeko da.

- Aldera itzazue zuek emandako erantzunak, eta gaztetxo hauek emandakoak. Erantzunak alderatu ostean, atera ondorioen bat.

- Hitz egin denon artean ondorioei buruz.

3

Guk geure gogoetatxoa bideratu dugu. Utz diezaiegun txanda adituei, eta entzun dezagun zer dioten.

- Entzun ezazu iritzi-emaile honek irratian esan duena. Adierazi zer ulertu duzuen, eta idatzi esaldi bakar batean berak esan duena.
- Ba al dakizue zer esan nahi duen "belar motza" esapideak?
- Lehengo pasartean "belar motza" esapidea aipatu dute. Zer esan nahi ote du testuinguru horretan? Egin hipotesiak.

- Arbelean idatziko ditugu hipotesiak.
- Berriz entzungo duzue. Arbeleko zein hipotesi hurbildu da gehien?
- Hona hemen kontsumoari lotutako hainbat atsotitz. Ba al dakizue zer esan nahi duten. Azaldu zuen hotzekin.
 1. Astoa saldu, eta, mandoa erosi
 2. Diruarekin erosi ezin litekeena, ez diruarekin saldu
 3. Bost errelaeen erosi eta pezetan saldu
 4. Garesti erosi, merke saldu
 5. Ez saldu lagunari, ez erosi etsaiari
 6. Gauza garesti zenean, kapa berria erosi, eta, merke zenean saldu
- Ezagutzen al duzue horien gaztelaniazko ordainik? Zein?
- Ezagutzen ez baduzu, irakasleak jarriko dizkizue arbelean, baina desordenatuta. Ea ondo lotzen dituzuen!

- Azaldu zuen artean ea zertan zaudeten ados hizlariarekin eta zertan ez. Jaso lauki honetan:

ADOS NAGO	EZ NAGO ADOS

- Zein gaik sortu ditu eztabaidarik luzeenak eta bizenak? Jaso lauki honetan.

GAIA	ALDEKO ARGUDIOAK	KONTRAKO ARGUDIOAK

- Eman zuen taldean hitz egindakoaren berri.

AUTOEBALUAZIO-ORRIA

- Zure lagun bati kontatu zenion zein gairi buruz aritu zineten klasean, eta, orain, bere ilobei opariak egiteko aholkuak eskatu dizkizu. Emango al zenizkioke bost aholku?

1.

2.

3.

4.

5.

- Idatz ezazu ondoko laukian zuri gertatuko pasadizoren bat. Edozein.

- Idatz itzazu ondoko lerroetan zure, zure senarraren/emaztearen eta zuen seme-alaba guztien jaiotza-datak.

1.

2.

3.

4.

5.

- Har ezazu testu bat egunkaritik edo aldizkariren batetik. Aurki ezazu bertan, zure ustez, testua ulertzeko garrantzitsua den hitz edo esapideren bat. Irakurri testua, erreparatu testuinguruari eta erantzun: zure ustez, zer esan nahi du hitz edo esapide horrek? Ondoren, begiratu hiztegia edo galdetu norbaiti, asmatu duzun edo hurbildu zaren ikusteko.
- Gogoratuko al zenituzke kontsumoarekin loturiko hiru esapide, unitate honetan ikasitakoak?

1. _____
2. _____
3. _____

Lined area for writing.

HABE

Helduen Alfabetatze eta Berreuskalduntzerako Erakundea

Eusko Jaurlaritzako erakunde autonomiaduna
Organismo Autónomo del Gobierno Vasco

Hernaniko udal-euskaltegia

ISBN 84-95827-12-3

9 788495 827128